

sami prav radi kupujejo te črevlje, ker si jih sami za to ceno narediti ne upajo, ter jih potem z dobičkom naprej prodajo. Okoli Rožeka na Koroškem je tudi lončarija udomačena ter se po tem izdelku mnogo poprašuje. Na dveh krajih na Koroškem so pred kratkim ustanovili pletarske šole ter pletejo iz vrbja jerbasa in košare. V Naberjetu na Koroškem so naredili strgarsko šolo. Na Brežini na Primorskem imajo sedaj kamnoseško šolo.

Tako vidimo na več krajih začetke domače obrtnije, pričete deloma od ljudstva samega, deloma s pomočjo dežele. Obogateti se sicer pri domači obrtniji ne dá, ker grejo izdelki le po nizkih cenah v denar, samo ob njej živeti se tudi ne more; pa pri ljudeh, ki so z malim zadovoljni, pride vsaki krajcar prav. Kjer je družina velika in se ljudje, moški in ženske, odrasli in otroci, ob dolgih zimskih večerih k delu vsedejo, bodo vendar nekaj naredili, in če cela družina ne zasluži več ko en goldinar na večer, je to vendar lepa pomoč za skromne ljudi, ki uživajo po največ krompir in zelje ter so jim zabeljeni žganci že za pobjelšek.

Zeleti bi torej bilo, naj bi se domača obrtnija med Slovenci še bolj udomačila in razširila, posebno pri nas na Štajarskem smo v tem oziru še zaostali. Zlasti bi bilo zeleti, ko bi se spet udomačilo izdelovanje oblačilnega blaga, sukna in platna. Kakor smo že zadnjič omenili, potrosijo Slovenci vsako leto več milijonov goldinarjev za oblačilno blago, in ves ta denar gre na tuje. Ko bi sami tako blago izdelovali, ostal bi ves ta denar med nami; namesto da ljudje zadnji krajcar v prodajalnico занesejo, ostali bi jim srebrni goldinarji doma v skrinji, ne bilo bi več tako hudo za denar. Mi imamo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, ki je tako silno podpore potrebna, pa ona ne more proevsti, dokler je kmet tako reven, da je podpirati ne more. Rodoljubnih gospodov je malo, dokler jo bodo le ti podpirali, se ni nadejati, da bi ta potrebna družba dosegla tisto moč, ki jo potrebuje za svoje blage svrhe. Naš narod je kmečki narod, in kjer kmet ne pomaga, je težko, kako reči kviško dvigniti; žrtve posameznikov malo izdajo, množica velja. Če hočemo tedaj v narodnem oziru napredovati, treba je pred vsem, da našemu kmetu do boljšega blagostanja pripomoremo. En pomoček v ta namen bi bilo razširjanje domače obrtnije. V Tolminskih in Bolških hribih je dosti vsakovrstnega lesa, in vendar je ljudstvo tako revno, ker ni umnih in izsolanih rok, ki bi iz tega lesa kaj narediti znale. Sploh manjka nam Slovencem podjetnega duha. V Savinjski dolini se prideluje izvrsten hmelj, pa kmet le malo zanj dobi, kajti hmeljevo ceno delajo borze in bogati prekupei, kmet mora hmelj dati za ceno, katero mu radi plačajo, namesto da bi on ceno določil. V tujih pivovarnah izvarjeno pivo pa radi drago plačamo, da se itak že bogati pivovarji z našim denarjem mastijo. Ali bi ne mogli slovenski hmeljarji sami napraviti svoje pivovare? Tako je še mnogo podjetij, pri katerih Slovenci tujcem tlako delamo. Ali bo vedno tako ostalo?

Sejmovi. Dne 30. novembra v Strassu, Svičini, pri Sv. Andražu v Slov. gor., v Rogatcu, na Bizeljskem in v Celju (tudi za konje). Dne 1. decembra v Radgoni. Dne 2. decembra v Lučanah. Dne 3. decembra v Konjicah, na Bregu pri Ptuj (za svinje) in na Planini. Dne 4. decembra v Šmarinah, pri Sv. Barbari v Haložah, na Polju in Zelenem travniku.

Dopisi.

Od Sv. Planine nad Trbovljami. (Mnogokaj. — Katol. delavsko društvo.) Od jeze sem molčal.

Po letu sem namreč pasel kravičko in redil, da bi o živinski razstavi v Trbovljah dobil kako darilce. A Bogu bodi potoženo! Zадnjega septembra so toliko lepe živine prignali, da je moja kravička bila med njimi, kakor ena izmed tistih faraonovih sedem suhih. Čez 1000 gld. se je razdelilo, a jaz nisem prejel nobene lepe nove krone. Bogu bodi potoženo! — Dne 8. novembra je bilo v Trbovljah zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda. Po zborovanju se je predstavil volilec g. dr. Iv. Dečko. Razjasnil je naše razmere v deželni zboru. Sedem milijonov plačujemo v deželni žakelj, a mi Slovenci prijemamo od tega le bore krajcarje za svoje potrebe. Vsi smo pritrdili govorniku, da slovenski poslanci še naprej kažejo zobé proti Gradcu! — Z Javornika vidim v dve dolini, v zagorsko in trboveljsko. V Zagorju na Kranjskem močno cveté socijalistična plevel. Tudi v Trbovljah je začela rasti ta ljulika. A preteklo nedeljo smo tam sejali krščansko-socijalno pšenico t. j. ustanovili smo katoliško delavsko društvo. Prisko je tema domačih delavcev, a tudi nekaj nepoklicanih zagorskih socijalistov, med njimi hujskač Čobal. Kar v začetku so ti čudni gostje priredili šunder, češ, da se izvoli predsednik današnjega zborovanja. Na to jim zasoli krščanski delavec Ivan Jakopič, urednik »Glasnika« v Ljubljani, rekoč, da ima po postavi prvo mesto predsednik pripravljalnega odbora, dokler ni stalni odbor izvoljen. Potem č. g. župnik P. Erjavec razloži pomen započete družbe. Za njimi spodbuja g. Jakopič delavce, da se oklenejo svojih pastirjev in priporoča novorojeno dete v varstvo Marije in sv. Jožefa. Potem se razloži poslušalcem pravila, potrjena od c. kr. deželne vlade, odobrena od knezoškofijstva v Mariboru. Pričelo se je na to zapisovanje udov. A socijalistični agitator Čobal se močno zarepenči in zahteva besede. A to je bilo burno kakor vihar, ki hraste izkoreninja! »Čobal ven! Čobal ven!« — »Šubito, korijolo — hitro, šajtrga!« — »Z mirnim potom naj gredó!« — »Naredite špalir!« Zunaj praga se hujskač razkorantači in preti s krčevito pestjo: »To trboveljsko zborovanje si bom zapomnil!« Verjemo, ker bi bil nekaj manj kostij prinesel nazaj domov, ako ga duhovniki domači ne bi bili branili. Zapisovanje udov se je moralo pritrpati, ker za noč nismo bili pripravljeni in ker se je Ostrčanom in Hrastničanom mudilo na dom in delo. Prihodnjo nedeljo bomo nadaljevali.

Najnižji duh sem med duhovi,
O Bog, Ti delo blagoslovi!

Javorniški oglar.

Iz Slov. goric. (Nova posojilnica.) Dne 8. oktobra je pri Sv. Trojici v Slov. gor. začelo poslovati novo posojilno društvo, osnovano po načelih F. W. Raiffeisena. Ustanavljajoči glavni zbor se je vršil že dne 3. avgusta v gostilnici g. K. Steinbauerja pri Sv. Trojici; zbralo se je precej obilno število najveljavnejših posestnikov od Sv. Antona, Sv. Benedikta in Sv. Trojice. Pravila in sestavo posojilnega društva po Raiffeisenovem sistemu je v nemščini razlagal deželni revisor g. Franc Senn iz Gadca; slovenski pa je isto razkladal č. g. Franc Šegula, župnik pri Sv. Duhu blizu Lučan, poslan od deželnega štajarskega odbora. — Mlado društvo je imelo nekaj nasprotnikov, češ, da stoji pod nadzorstvom nam Slovencem neprijaznega deželnega odbora v Gradcu, kjer so nam Slovencem nepravilni možje. Pa temu ni tako! Res nadzoruje deželni odbor take posojilnice; pa društva po Raiffeisenovem sistemu so tako osnovana, da se tu ne more nikaka politika delati, ki bi mogla pravičnim tirjavam Slovencev škodovati, ali sploh ne dá se politikovati, temuč le pomagati denarja potrebnemu. Kdor pa ima denarja na razpolaganje, lahko varno istega vloži v posojilnico. — Društveno načelnštvo šteje 12 odbornikov; predsednik njim je g. Ferdo Golob, trgovec

pri Sv. Trojici. Nadzornišvo, ki ima opazovati in nadzorovati delovanje načelnštva pa broji 18 udov; nadzornik mu je č. g. Franc Zmazek, župnik pri Sv. Benediktu. Oba zastopa sta sestavljena iz posestnikov treh sodeleznih župnij. Posojila se dajejo le sodeležnikom za določene namene za $5\frac{1}{2}\%$. Zapravljivcem se ne dá, ko bi tudi imeli dobrega poroka. Vloge v posojilnico se obrestujejo s $4\frac{1}{2}\%$. — Pečat in uradovanje je v obeh jezikih, kakor kdo želi. Č. g. Šegula ima skrb, da bomo dobili obrazce v obeh jezikih, katerih še dozdej nimamo.

Z Dravskega polja. (Čuden mož) je ta Paulsteiner! Piše in zahteva od našega lista, naj mu pové, kdo je o njem pisal. Mislili smo, da je pametnejši in da bo dal mir — pa ne. In zato mu povemo, le naj toži, saj ga že tako dobro poznajo pri sodišču, kakor pri financi slab denar. In da bo vedel, da se ga nič ne bojimo, mu povemo, da je neresnico pisal v listu. Nedavno je zopet napadel nekega kmeta v C. s psovskimi »närischer Bauer itd.« ker ga ni hotel za pol zastonj peljati na Ptuj. Kako olikan je ta gozdni mož, pričajo psovke, s katerimi je napadel v M. kmeta M. L., za kar imamo več prič, da ga je zmerjal za »Schweinkerl, Raubschütz, windischer Hund« in še več . . . In ne davno, hodeč skoz Cirkovce, je godel »da oben sitzt der Zottl«. Najbrž se je možicelj po sebi sodil, mi mu pustimo to, in rečemo Paulsteiner postani Pametensteiner, drugače bomo druge strune napeli in take »omikance« manire učili.

Z Gomilkega. (Največji gospod) in znani »grosgrundbesicer« v trdi Trnavi je dne 3. novembra hudo udrihal po mirnih ljudeh in jim delal škodo, ne da bi mu kdo kaj žalega storil. Tudi je kričal na vse pretege, da le on je največji gospod in »grosgrundbesicer« ter pel imenitne pesmi: »Hudič Trbovlje trese«, in še več drugih take barve, katerih pa nismo razumeli, ker so bile nemške. To je trajalo do drugega jutra, ko ga je njegova žena splašeno pričakovala. No, če bo ta največji gospod našim odbornikom take pel, bode žalostno in si bodo zapomnili, koga bodo volili. — Ti »grosgrundbesicer«, si se pa celó blamiral, in mi bi ti le svetovali, da le rajši skrbi za svoja poslopja, da bi stanovali v njih varno ljudje in živina, in še potem ne boš največji gospod!

Iz Ribnice. (Zmotnjava za zmotnjavo.) »Hudi duh hodi okoli, kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl«, beremo v sv. pismu. Te resnice se celó mi Pohorci prepričamo, ko gledamo, koliko zmot vlada dandanes med ljudmi. Koliko jih zapelje strast pijanosti v pogubo in nesrečo, imamo še živ izgled od Uršine nedelje, ko je postal jeden fant ubijalec, drugi pa žrtev! — Blizu petnajsti del ljudij iz naše župnije je zvalila lakomnost v Ameriko, kjer so nekateri, prej čvrsti, že plačali z življenjem svojo zmoto. Mnogo pa jih še tava ondi brez hrane — morda telesne, gotovo pa brez dušne — tolažbe sv. vere! Sedaj pa je začel se urivati med nas še novi prerok, brezverski, bogokletni socializem. Neka peščica delavcev na steklarni in v kamnolomu baje že veruje vanj, in kakor slišimo, so minolo nedeljo napravili shod v gostilni vrlega kristjana g. V. Tja je došel neki govornik, ne znam od kod, razlagat novega nauka. To vse pa je nam krščanskim Pohorcem že odveč, da bi namreč v naš lep in mirni kraj sam satan zanesel svojo gnezdo. Sedaj ne veljajo več samo besede, dejanja naša, dragi kmetje, naj pokažejo tujemu pritepecu, kaj da smo in premoremo! Za nobeno ceno ne daj, kmet, strehe takšnim ljudem, vsacega krčmarja pa Bog varuj, da bi dajal takšnim družbam prostora! Saj je nas vse zibala krščanska mati, krščanski oče nas oskrbel, varuje nas pa vedno stari večni Bog,

kateremu smo obljubili svojo dušo in telo! Nič torej ne ostane pri nas za žrtev satanu, razun male peščice, katerej pa pokažimo pot na cesto, od koder se je pri-tepla!

Kmet.

Iz vranskega okraja. (Cesta v Sv. Jurij ob Taboru.) Dne 21. nov. je bil semenj pri Sv. Juriju ob Taboru. Nagnalo se je bilo precej živine in tudi mnogo različnih trgovcev je bilo pripeljalo svoje blago na prodaj. A vozili so težko, kakor je bilo videti. Cesta namreč skozi Ojstriško vas in dalje proti Sv. Juriju je silno nemarna in blatna, posebno letos, ko imamo vedno deževje. Nekdo je rekel, da bi človek na tej cesti skoraj na vozu utonil; mi sicer tega ravno ne trdimo, a rečemo lahko, da se kolesa težkih vozov na nekaterih krajih do polovice v blato ugrezajo. Če se pa voz enkrat v blato upiči, tedaj živina zelo trpi in še človek mora vzdigovati in porivati, kar se je celó nekemu baronu pripetilo, da je bil ves blaten, kakor so ljudje pravili. Cesta je dalje tudi preozka; če se dva vozova srečata, mora iti jeden na stran, za kak plot ali celó v jarek. Pravijo tudi nekateri, da je omenjena cesta postala okrajna in da se v kratkem začne popravljati in razširjati. Dobro! Začnite torej z delom! Navozite kamenja in vsak posestnik ob cesti naj odstopi en dober pedenji zemlje, pa bo šlo. Dokler pa tega ne bô, skrbite sami, da vozniki ne bodo kleli in se jezili v tistem blatu!

Jeden sejmarijev.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetlega cesarja je obiskal ruski veliki knez Mihael in srbski kralj Aleksander, ki se je oni dan odpeljal v Rim. — Gosposka zbornica državnega zbora je v soboto med drugim vsprejela novo domovinsko postavo. — Poslanska zbornica je odklonila Wurmbrandov predlog o podeželjenju zavarovalnic proti ognju, ker vlada drži s kapitalisti, kakor jej je prav očital poslanec dr. Šustersi. V torek pa se je začela razprava o povišanju uradniških plač. Ker bode zato treba blizu 12 milijonov, se vsi kmečki poslanci morajo strinjati z Dipaulijevim govorom. — Proračunski odsek je državni proračun dognal.

Češko. Grof Badeni hoče iz veleposestnikov sestaviti vladno stranko; toda češkemu plemstvu še se do sedaj z ničesom ni prikupil. — Mladočehi so v nedeljo v Pragi ustanovili zvezo kmetovalcev, ki naj deluje zoper radikalca Alfonza Stassny-ja.

Predarlško. Ker je okrajni glavar grof Schaffgotsch v Rankveilu pozdravil novo ustanovljeno katoliško učiteljsko društvo, zato so v državnem zboru liberalci interpelovali grofa Badenija. Badeni je obljubil, da bode prepovedal vladnim zastopnikom take izjave. Ali tudi v cerkev hoditi?

Štajarsko. V Gradcu so pri dopolnilnih občinskih volitvah v 3. razredu zmagali kandidati obrtne stranke, katero so tudi konservativci podpirali. Socijalist Resel je dobil prav malo glasov. — V Mariboru se ustanovi okrožno sodišče. Zaradi tega pride celjsko nemštvo v veliko nevarnost, ker ondi bodo potem le slovenski uradniki in porotniki.

Koroško. Deželosodni predsednik bode najbrž postal dr. Friderik Perko, dvorni svetovalec pri najvišjem sodišču na Dunaju. — Celovec potrebuje za prihodnje leto za vzdrževanje svojih šol okroglih 20 tisoč goldinarjev. — »Nemški« Celovec je zopet rešen, ker se ustanovi ženska podružnica »Südmarke«.